

Lilla Livet

Informationstidning för personal inom barnhälsovård

Nummer 2 - februari 2023

Innehåll

Barnets språkutveckling	s 03
Nationellt centrum för kvinnofrid öppnar två nya stödtelefoner	s 03
FN:s konvention om barnets rättigheter	s 04
Frågor och svar	s 04
Mediprep	s 04
Barns ätutveckling	s 05
Bollar till hörseltest	s 05
Kodningsmallen för barnhälsovården reviderad	s 05
Enkät för utvärdering av barnhälsoteam	s 06
Brist på ACO's D-vitamin i vatten	s 06
Vaccinationsdata från Svevac i MittVaccin	s 06
Förstå familjen	s 07
Visual Timer	s 07
Värna våra yngsta	s 07
Utbildningar/fortbildningar 2023 - save the date	s 08
Info från Livets tråd	s 09
Bebispodden	s 10
BVC-podden	s 10
Rikshandboken	s 10
Länkadress till vår sida på intranätet	s 10
Informationsmaterial från utbildningar	s 10
Fortbildning/Utbildning	s 11

Lilla Livet är utgiven av Centrala Barnhälsovården i Värmland

Helena Löfwenhamn, barnhälsovårdsöverläkare, 010-831 59 39
helena.lofwenhamn@regionvarmland.se

Cristina Gillå, verksamhetsutvecklare 010-831 66 76
cristina.gilla@regionvarmland.se

Gunilla Svedlund, assistent 010-831 67 06
gunilla.svedlund@regionvarmland.se

Mirja Augustsson, dietist/verksamhetsutvecklare, 010-831 67 25
mirja.augustsson@regionvarmland.se

Sofia Nääs, psykolog/verksamhetsutvecklare, 010-831 60 16
sofia.naas@regionvarmland.se

Besöksadress:
Älvgatan 39
652 30 Karlstad
010-831 67 06

e-post: barnhalsovardsenheten@regionvarmland.se

Adress till:
Psykologmottagningen för föräldra- och barnhälsovård
Föräldrastödmottagningen
Centralsjukhuset
Bryggaregatan 7
651 85 Karlstad

Barnets språkutveckling

I Region Halland har två logopedier Catarina Sjöberg och Kerstin Andersson, gjort en fin filmserie om 10 korta filmer om språkutveckling och språkstimulans. Filmerna kan användas i föräldragrupper eller som tips direkt till föräldrar

Här hittar ni filmerna 1177.se/Halland/

Där finns även länkar till andra webbplatser bland annat:

[Tecken som stöd, en nybörjarkurs \(TAKK\)](#)

Språkstimulans och språkträning, [Hitta språket \(Kodknäckarna\)](#)

Som ett extra stöd för barnets språkutveckling kan en broschyr med information om tecken som stöd delas ut samtidigt som ni tipsar om nybörjarkursen TAKK. Skickas ut för utskrift.

/Cristina

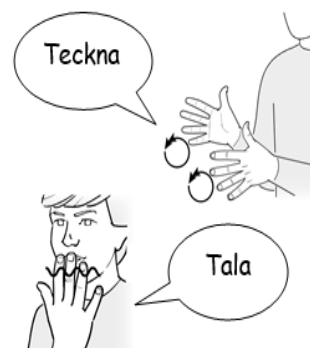
Vad är TAKK?

TAKK är en förkortning av Tecken som Alternativ och Kompletterande Kommunikation. TAKK kallas även för Tecken Som Stöd (TSS), Tecken till tal och Teckenkommunikation.

TAKK är en typ av Alternativ och Kompletterande Kommunikation (AKK). AKK handlar om att använda andra kommunikationssätt än talat språk för att stödja kommunikationen.

Vid TAKK förstärker tecken och tal varandra. Man pratar samtidigt som man använder tecken för nyckelorden.

TAKK är bra för alla barns språkutveckling men är nödvändigt för vissa.

Nationellt centrum för kvinnofrid öppnar två nya stödtelefoner

NCK har öppnat två nya stödtelefoner för våldsutsatta: Stödlinjen för män och Stödlinjen för transpersoner. Båda stödtelefonerna riktar sig till personer från 18 år som utsatts för hot och våld i en nära relation eller sexuellt våld.

[Nationellt centrum för kvinnofrid öppnar två nya stödtelefoner - Nationellt centrum för kvinnofrid \(NCK\) - Uppsala universitet \(uu.se\)](#)

/Cristina

FN:s konvention om barnets rättigheter

Artikel 41

Rättigheterna i konventionen gäller inte om andra nationella lagar ger barnet större möjligheter att förverkliga rättigheterna.

Artikel 42

De stater som anslutit sig till konventionen åtar sig att göra konventionens bestämmelser och principer kända bland barn och vuxna.

Frågor och svar:

Fråga:

Vi på BVC ska ha nätverksträff med förskolor i vårt område och samtala om riktlinjer kring särskild kost och intyg men även samtal kring vad barn med svårigheter kan behöva för hjälp i mat-situationerna.

Svar:

"Länsövergripande riktlinjer för specialkost och anpassade måltider , förskola, grundskola och fritidshem" finns att hitta under BVC/[Kost och fysisk aktivitet](#).

Riktlinjen reviderades våren 2022 och blivit tydligare gällande uppdelningen specialkost av medicinska skäl och anpassade måltid.

Specialkost av medicinska skäl

Vid ansökan av specialkost av medicinska skäl (till exempel allergi, id ansökan av specialkost av medicinska skäl (till exempel allergi, celiaki/annan födoämnesöverkänslighet) ska läkarintyg från behandlande läkare bifogas. Om diagnosen är födoämnesallergi med akut reaktion, funktionsnedsättande födoämnesallergi eller multiallergi ska en egenvårdsplan från behandlande läkare finnas.

Anpassade måltider

Vissa barn har behov av anpassad måltid (till exempel på grund av neuropsykiatrisk problematik) för att de ska få tillräckligt med energi. För detta krävs en dialog mellan vårdnadshavare och barnhälsovården/elevhälsoteamet samt kostverksamheten. En handlingsplan ska upprättas och uppföljning med vårdnadshavare och barnhälsovården/elevhälsans medicinska insatser i samråd med elevhälsoteamet och kostenheten bör ske en gång per termin. Rektor är ansvarig för att stöd och anpassningar genomförs så att undervisningen är tillgänglig för alla samt ansvarar för att dokumentera och följa upp. I förskola kan barnhälsoteamet vara ett stöd vid anpassade måltider. I grundskola sker uppföljning av elevhälsan och kostverksamheten.

I ett barnhälsoteam kan ju givetvis en resurs från Barn- och familjestöd utöver förskolans specialpedagog vara aktuell för vissa barn.

Fråga:

Jag sökte på förstoppningsbehandling för barn, på VIDA, och fick fram ett dokument som hänvisar till en länk för patientbroschyr från Region Skåne. Där står också att " Makrogol är att rekommendera som förstahandsbehandling" Gäller det?

Tidigare har vi delat ut broschyren från Ferring . Ska vi nu gå över till Region Skånes?

Svar:

Den nyaste rutinen från BUM gällande förstoppning är [VÅR-12270 Obstipation](#). Den hänvisar till ett nationellt vårdprogram med länk till BLF. Det vårdprogrammet avviker ej från de äldre VIDA-rutinerna " Obstipation, Vårdsnivå 1" resp. "Obstipation , vårdnivå 2". De äldre rutinerna kommer snart att utgå och ersättas av det nationella vårdprogrammet .

Gällande patientinformation så hänvisar man i [VÅR-12270 Obstipation](#) i första hand till "Behandling av förstoppning hos barn och ungdomar" [Informationsbroschyr \(barnläkarforening-en.se\)](#)

Patient - och föräldrainformationen utarbetad av Region Skåne är väldigt omfattande, och i mina ögon inte relevant att dela ut i vår verksamhet. [Folder Behandling av förstoppning \(barnläkarforeningen.se\)](#)

Ferringbroschyren är enkel och bra, (jag själv delar gärna ut den).

Men det viktigaste är inte vilken broschyr vi delar ut, utan hur vi förklarar och motiverar. En broschyr är ju mer ett "kommer du ihåg vad vi sa" material.

Gällande behandling så står följande i "Rekommenderade läkemedel för barn 2023-2024" "Både makrogol och laktulos kan övervägas som underhållsbehandling. Det finns belegg för bättre effekt av makrogol, men priset är högre".

Om förstoppningen är manifest och mer långdragen så skulle jag i första hand välja en makrogol, men om det bara är så att avföringen börjar bli åt det hårda hållet när tex välling /mat introduceras skulle jag istället komplettera med lite laktulos en period.

/Helena

[mediprep.se](https://www.mediprep.se)

Här finns filmer, spel mm som kan hjälpa till att förbereda barnen för vad som skall hända inom hälso- och sjukvården.

För vårdnadshavare finns särskilda sidor med textmaterial, vilka är översatta till flertalet språk. (Längst ner "För vuxna/For caregivers" - Språkvalsknapp och pil höger)

MediPrep Information är en ideell förening vars huvudsakliga ändamål är att stärka barns och ungdomars rätt till information, förberedelse och bearbetning vid kontakt med hälso- och sjukvården. Detta sker genom produktion och marknadsföring av informations-, förberedelse- och bearbetningsmaterial. Föreningen bedriver också utbildning och forskning inom detta område. Bakom MediPrep står ett multiprofessionellt team med kompetenser inom barnhälsa och barnsjukvård, medieproduktion, ett stort antal patientorganisationer samt hundratals barn och ungdomar i olika åldrar. MediPrep projektleds från Astrid Lindgrens barnsjukhus Stockholm och är finansierad av Allmänna arvsfonden.

/Helena

Barns ätutveckling

Vi kommer skicka ut broschyrer med information om barns ätutveckling till alla BVC.

Broschyren är tänkt som ett material som kan delas ut till föräldrar som har funderingar kring sina barns ätande, den kan också användas som ett samtalsstöd i de samtal ni har med dessa familjer.

Broschyren finns just nu på svenska men vi tittar på översättningar och kommer återkomma när vi kan erbjuda den på fler språk.

Broschyren är utarbetad av Mirja Augustsson, dietist barn, unga och familjehälsa och Ida Bernsprång, dietist barn och ungdomsmedicin.

Vid funderingar eller frågor hör av er till mig.

/Sofia

Bollar till hörseltest

Vi får ibland frågor vilka bollar som kan användas vid hörseltest. Hörselvården tipsar om dessa gummibollar som är 6,2 cm diameter och finns att beställa på.
Web platsen är www.tress.com

/Cristina

Kodningsmallen för barnhälsovården reviderad

Ny diagnoskod Onormal viktökning R63.5

Ny åtgärdskod Rådgivande samtal om matvanor DV142

Åtgärdskod för BBIC

Det finns ingen specifik åtgärdskod för BBIC, men om vi uteslutande använder åtgärds-koden "Externt informationsutbyte" XS005 så kan räkna på den för BHV.

[INS-11727 Kodningsmall Barnhälsovård](#)

Enkät för utvärdering av barnhälsoteam

Två studenter Malin Ambjörnsson och Lovisa Nilsson som studerar ett folkhälsovetenskapligt program vid Karlstad universitet har praktik inom vår verksamhet Barn, unga och familjehälsa. De har fått i uppdrag av oss att göra en utvärdering av barnhälsoteam. Några BVC har valts ut och det är kort svarstid så vi önskar att ni som fått enkäten tar er tid och besvarar den.

/Cristina

Brist på ACO` s D-vitamin i vatten

Vi har idag fått besked från vår leverantör av ACO d-vitamin vatten, VNR 112940. De har svårt att få tag på ett av råmaterialen och kan därför inte meddela något nästa leveransdatum. Givet ovan har jag heller inget besked om när produkten kan vara tillgänglig igen. Tillsvidare får vi hänvisa till ACO d-vitamin olja, 112949.

/Maria Gartman

Farmaceut

Läkemedelcentrum Region Värmland

Vaccinationsdata från Svevac i MittVaccin

Vaccinationsdata från Svevac finns nu tillgängligt i MittVaccin. Det gäller vaccinationsdata från Region Värmland, Värmlands kommuner samt privata vårdcentraler enligt vårdvalet. Inom vårdgivaren syns vaccinationerna från Svevac i MittVaccin direkt. Efter samtycke från patienten kan vårdpersonal även se andra vårdgivares vaccinationsdata som finns i MittVaccin. Svevac finns kvar i läsläge fram till slutet av februari och kommer sedan att stängas ned. Vaccinationer från Svevac visas nu också i journalen på 1177 för invånarna och i nationella patientöversikten NPÖ för vårdpersonal. Detta gäller för Region Värmland, dock ännu inte kommunerna eller de privata vårdcentralerna.

/Helena

Förstå familjen

Ett verktyg för dig som möter föräldrar med kognitiva svårigheter.

Där finns berättelser och frågor att fundera och diskutera kring men framför allt är verktyget fyllt med konkreta tips och förslag på hur du på olika sätt kan ge rätt stöd i föräldraskapet "Förstå familjen" har tagit fram av Kunskapscentrum för jämlik vård i Västra Götalandsregionen och finansierats av Länsstyrelserna, Myndigheten för familjerätt och föräldraskapsstöd och Myndigheten för delaktighet. Många föräldrar och yrkessamma har bidragit med erfarenheter och kompetens däribland SUF-kunskapscentrum i region Uppsala.

Den 5 december sände Länsstyrelsen Västra Götaland och Kunskapscentrum för jämlik vård ett webinarium om "Förstå familjen", Se det gärna i efterhand

[Föräldraskapsstöd | Länsstyrelsen Västra Götaland \(lansstyrelsen.se\)](#)

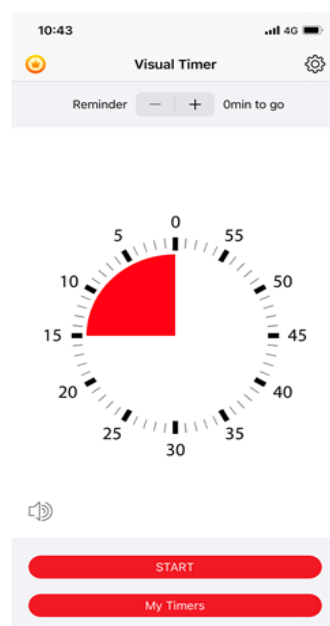
/Cristina

Visual Timer

Visual Timer är en app som kan laddas ned på mobilen, den kan ersätta den fysiska Time Timer som några av er använder i dag.

Visual Timer kan användas för att tydliggöra den tid som är avsatt för besöken inom BHV. Det kan till exempel vara i möten med föräldrar som har kognitiva svårigheter.

/Cristina

Värna våra yngsta

Vi rekommenderar er alla att lyssna på dessa inspelade föreläsningar:

- [Att möta hela världen - om behovet av interkulturell kompetens \(nka.se.konferens\)](#)
Mona Lindqvist
- [Hur uttrycker små barn psykisk ohälsa \(nka.se.konferens\)](#)
Katrín Bernstad
- [Hur kan små barn och föräldrar som upplevt svåra påfrestningar om till exempel förlust, krig och flykt stödjas och stärkas \(nka.se.konferens\)](#)
Anna Norlén

/Helena

Utbildningar/fortbildningar 2023 – save the date

Utbildningar i fråga om våld och EPDS är obligatoriska inslag i introduktionsprogrammen för BHV-sjuksköterskor och barnmorskor. För att säkerställa att alla känner sig trygga med arbetsuppgifterna, samt är uppdaterade med aktuella rutiner och kunskapsläge vill vi under 2023 och framåt uppmuntra till att även du som gått utbildningen tidigare går utbildningen igen om det gått mer än fem år sedan sist eller om du känner dig osäker. För er BHV-sjuksköterskor handlar det också om kompetensförstärkning inför en ny arbetsuppgift där vi under 2023 ska börja ställa frågan om våld även i samband med enskilt föräldrasamtal (EFS). Samtliga utbildningar erbjuds både under höst- och vårtermin.

EPDS-utbildning

För alla nyanställda är steg 1 och 2 obligatoriska. Vi uppmanar **alla** som inte gått steg 1 att sätta av tid och genomföra den. Den som känner behov kan också anmäla sig till steg 2.

Steg 1: Digital utbildning på utbildningsplattformen. Obligatoriskt innan steg 2. Utbildningen tar ca 2h.

[RegionVarmland - GRADE Portal - Screeninginstrumentet Edinburgh postnatal depression scale \(EPDS\)](#)

Steg 2: Fortsättning med fördjupning, diskussion och dokumentation. Innan utbildningsdagen ska du ha gjort EPDS-utbildningen i utbildningsplattformen och gått igenom litteraturen som skickats till dig efter anmälan.

30 mars kl. 09.00 – 12.00, lokal: Rigel, Regionens hus, Karlstad
Inbjudan har skickats ut

Enskilt föräldrasamtal

Obligatorisk utbildning för alla nyanställda.

30 mars kl. 13 – 16.00, lokal: Rigel, Regionens hus, Karlstad
Inbjudan har skickats ut

Fråga om våld

Obligatorisk utbildning för alla nyanställda. Som en del i att erbjuda ett jämlikt stöd till alla föräldrar kommer vi under 2023 börja ställa frågan om våld även till den icke födande föräldern i samband med EFS. I samband med detta vill vi uppmana alla BHV-sjuksköterskor som gick utbildningen för mer än fem år sedan, eller som önskar uppdatera sig, att gå utbildningen på nytt.

För personal som inte är nyanställd ska dialog föras med närmsta chef kring när det är aktuellt att anmäla sig under 2023.

4 april kl. 09.00 – 16.00, lokal: Morbrors ådra, Centralsjukhuset, Karlstad
Inbjudan har skickats ut

/Sofia och Cristina

Info från Livets tråd - *Aktuellt om amning*

Amningskurser till blivande föräldrar

Representant från Amningshjälpen, barnmorska Nina Stanizewski anordnar kostnadsfria digitala kurser om amning till blivande föräldrar. Tidigare kurser har varit mycket uppskattade, såväl i Värmland som i övriga Sverige.

Kurserna är ett komplement till befintlig amningsinformation och vänder sig till såväl första- som flerbarnsföräldrar.

En kurs är planerad med start 17 mars.

Anmälan via sensus.se.

Råd till dig som vill stoppa produktionen av bröstmjolk

Information om hur bröstmjölksproduktionen stoppas utan läkemedel.

[INF-24722 Råd till dig som vill stoppa produktionen av bröstmjolk](#)

Att minska och eller ta bort tillmatning och övergå till att amma helt

Ny rutin samt flödesschema för nedtrappning/uttrappning av ersättning finns nu framtagen.

[RUT-24932-v.1.0 Att minska och eller ta bort tillmatning och övergå till att amma helt](#)

Vårdprogrammet amningskomplikationer

Vi använder Stockholms läns vårdprogram.

Den finns för nedladdning via länk karolinska.se

Livets tråd är en arbetsgrupp med representanter från hela vårdkedjan. Gruppen arbetar med omvårdnadsfrågor för att underlätta samarbetat mellan olika vårdgivare som möter den blivande och nyblivna familjen.

Arbetsgruppen ska bland annat verka för metodutveckling, utbildning och utvärdering i framförallt amningsfrågor för all personal i hela vårdkedjan och verka för att en gemensam amningspolicy hålls aktuell.

Arbetsgruppen ska också verka för ett bra fungerande samarbete och kommunikation mellan olika vårdgivare, i samråd med berörda chefer.

Medlemmar i Livets tråd

Astrid Ekeberg
Camilla Besterman
Cristina Gillå
Eva Rickman
Helena Donborn
Ingela Larsson
Katarina Sefton
Madeleine Pizarro Torrijos
Magdalena Fritzson
Nina Stanizewski
Suzanna Sundström
Ulrica Gustafsson
Ulrika Huatorpet Nilsson

Frågor och synpunkter:

cristina.gilla@regionvarmland.se

Ingela.Larsson@regionvarmland.se

[Livets tråd hemsida](#)

Bebispodden

<https://sverigesradio.se/barnradion>

/Cristina

BVC-podden från barnhälsovården Region Stockholm

Några aktuella om coronaoro.

För att underlätta att hitta bland alla dessa avsnitt är de nu sorterade i kategorier som tex. "Amning" eller "Att vara en familj". Förhoppningsvis kan det vara till hjälp för er när ni själva ska lyssna eller när ni ska rekommendera ett specifikt avsnitt till en förälder.

[BVC-podden och Föräldragruppspodden](#)

/Helena

Rikshandboken

- Nyhetsbrev Prenumerera på senaste nytt från Rikshandboken direkt i din inbox:

<https://www.rikshandboken-bhv.se/rhb/om-rikshandboken/nyhetsbrev/>

/Gunilla

Informationsmaterial från utbildningar

På den här sidan på intranätet hittar ni informationsmaterial från utbildningar <https://intranat.regionvarmland.se/verksamheter/halsa-och-varld/b/barn-unga-och-familjehalsa/barnhalsovard-bvc/informationsmaterial-fran-utbildningar>

/Gunilla

Länkadress till vår sida på intranätet

Under rubriken "Barnhälsovård/BVC" finns våra lokala anvisningar

<https://intranat.regionvarmland.se>

Information från dietisten finns under "Kost och fysisk aktivitet".

Lägg gärna den här sidan som favorit så går den lätt att hitta.

/Gunilla

Fortbildning/Utbildning

För dig som är verksam inom barnhälsovården oavsett yrkesgrupp och tidigare erfarenheter. Introduktion till dig som nyställd eller när du behöver fylla på kunskapsförrådet.

Utbildning som är markerad med * anordnas eller stöds av Centrala Barnhälsovården och är obligatorisk för att du ska få rätt kompetens och kunna utföra ditt uppdrag.

Vid deltagande i utbildningar ska förankring med närmaste chef göras.

Region Värmland erbjuder:

* Startutbildning Cosmic

regionvarmland.grade.se/

[Anmälan och information på regionvarmland.se](http://regionvarmland.se)

* Amning, stöd i amningsstarten

Webbutbildningen är uppdelad i 6 delövningar. Alla övningar utom den som handlar om sena prematurer hör till den baskunskap som alla som ger råd kring späda barn och amning ska ha kunskap om. Efter varje faktaavsnitt går du till länken självtest för att svara på ett antal frågor.

[Utbildningsplattformen](#)

MI-Utbildning

Kurserna är fullbokade.

Kommande utbildningar:

2023

Mars

EPDS

30 mars kl. 09.00 – 12.00, lokal: Rigel, Regionens hus, Karlstad

Enskilt föräldrasamtal

30 mars kl. 13 – 16.00, lokal: Rigel, Regionens hus, Karlstad

April

Fråga om våld

4 april kl. 09.00 – 16.00, lokal: Morbrors ådra, Centralsjukhuset, Karlstad

BHV-läkardag - save the date

20 april, heldag, på plats
Inbjudan kommer

Språk och hörsel

25 april
Inbjudan har skickats ut

September

Tobaksfri uppväxt

7 september

Saga sagor i hälsosamtal

12, 13, 14, 19, 20, 21 september, kl 9-12.00 ett tillfälle per anställd

Oktober

Språkdag

18 oktober